

είχε τὸν διδάξαντα, τὸν ἡγηθέντα. Βεβαίως καὶ ὁ τῶν καλῶν τεχνῶν ἐργάτης γενναῖται δὲν γίγνεται, δηλαδὴ πρέπει νὰ ἔχη ἐκ γενετῆς ἐν ἑαυτῷ τὸ δαιμόνιον τῆς τέχνης, δὲν δύναται δὲ ἡδικημένος ὑπὸ τῆς φύσεως νὰ γείνη ἀρχιτέκτων ἢ πλάστης κατατριβόμενος περὶ μελέτας καὶ ἐξ αὐτῶν μόνον ἐλπίζων, ἀλλ' ὅμως, ὡς ὁ ποιητής, οὕτω καὶ ὁ πλάστης ἢ ὁ ζωγράφος γίγνεται μείζων ἑαυτοῦ ὑπὸ σοφὸν παιδευόμενος διδάσκαλον, ὡς ὁ Ἀλκαμένης παρὰ τῷ Φειδίᾳ φοιτήτας. Δὲν ἀρκεῖ λοιπὸν μόνον ἡ φύσις ἢ γενναία, καὶ ὁ Σιλανίων δὲν θὰ ἠδύνατο βεβαίως νὰ πλάσῃ Ἀπολλόδωρον τὸν μαινόμενον, ἂν ὄλως αὐτοδίδακτος, ὡς ἔλεγεν, ἦτο, ἀλλ' εἶχε βεβαίως τινὰ καθοδηγήσαντα αὐτὸν τοῦλάχιστον πῶς νὰ πλάττῃ τὸν πηλὸν καὶ πῶς νὰ μεταχειρίζεται τὰ ἐργαλεῖα.

Καὶ περὶ Λυσίππου ταῦτὰ λέγουσιν οὐδένα μνημονεύοντες διδάσκαλον αὐτοῦ ἐν τῇ πλαστικῇ, ὅτι δέ, ἐκ πενίας βεβαίως, πρῶτον ἔργον εἶχε χαλκῆως. Ἄν ὅμως εἰκάσωμεν ὅτι τὸ ἐργαστήριον, ἐνθα εἰργάζετο, ἦτο οὐχὶ χαλκῆως (χαλκιᾶ, σιδηρουργοῦ), ἀλλὰ χαλκοτύπου, τεχνίτου διαφέροντος τοῦ πλάστου χαλκίνων ἀγαλμάτων, ὅσον καὶ ἐρμογλύφος τοῦ ποιοῦντος μαρμάρινα ἀγάλματα, τότε ἐρμηνεύομεν πῶς ἀπέβη, μετὰ διδασκαλίαν πάντως τινὰ περὶ τὸ σχεδιάζειν, ὁ μέγας καὶ γονιμώτατος τῶν χαλκῶν καλλιστευμάτων ἐργάτης τοῦ Δ' αἰῶνος μεσοῦντος καὶ λήγοντος¹.

Καὶ γονιμώτατος μὲν ἐγένετο πάντων τῶν κατὰ τὸν μακρὸν βίον τῆς τέχνης πλαστῶν, διότι ἐποίησεν, ὡς λέγεται, χίλις πεντακόσια² ἔργα, πάντα σχεδὸν ἐκ χαλκοῦ. Ἐν αὐτοῖς δὲ ἐνέβαλε μὲν κινήσεις σφοδροτέρας ἐνίοτε, ὡς ὁ Σκόπας, ἀλλὰ συνήθως ἐν ἡρεμίᾳ εἰκόνιζε τὰ ἔργα, διαπλάττων μὲν τὰ σώματα μᾶλλον κομψὰ καὶ ἤττον εὐσαρκα, ὥστε νὰ φαίνωνται οὕτω μᾶλλον εὐμήκη, τὰς δὲ κεφαλὰς μικροτέρας, τῆς κόμης δὲ ὡς καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ σώματος ἢ τῶν περιβλημάτων ἐν ταῖς λεπτομερείαις ἐπιμεληθείς, ὥστε εὐγένειά τις νὰ περιβάλλῃ αὐτὰ καὶ ἄκρη συμμετρία³. Ἐχαίρε δὲ τούτου ἕνεκα λέγων ὅτι ὑπὸ τῶν ἄλλων μὲν τεχνιτῶν οἱ ἄνθρωποι εἰκονίζοντο

¹ Plin. 34, 19, 2 καὶ 34, 19, 12.

² Plin. 34, 17, 2.

³ Plin. 34, 19, 15—16.

